

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 lipca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił W. G. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganych 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz nie ukończył 60 lat. Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresów zatrudnienia: od 22 października 1990 r. do 31 maja 1997 r. w U. (...) z uwagi na niezgodność w przedłożonych dokumentach:

- w świadectwie pracy w warunkach szczególnych pracodawca powołał się na wykaz B, Dział VII, poz. 24 pkt 1 (stanowisko mechanik) zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983 r., a w zarządzeniu brak jest takiego działu i pozycji.

- w świadectwie pracy w warunkach szczególnych pracodawca powołał się na wykaz B Dział VII poz. 24 pkt 1 (stanowisko mechanik) zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983 r., a w w/w zarządzeniu brak jest takiego działu i pozycji,

- w świadectwie pracy z dnia 31 maja 1997 r. jest wykazane stanowisko konserwator maszyn i urządzeń i zakład powołuje się na zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 6 sierpnia 1983 r. wykaz A Dział VII, poz. 1 pkt 12.

Ubezpieczony udowodnił ogólny staż pracy wynoszący 29 lat, 3 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w szczególnych warunkach wynoszący 14 lat, 6 miesięcy i 25 dni.

(decyzja – k. 19/20 plik I akt ZUS)

Odwołanie od w/w decyzji 23 lipca 2015 r. złożył W. G. i wskazał, że w firmie (...) Spółka z o.o. był zatrudniony w okresie od 22 października 1990 r. do 31 maja 1997 r. w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza remontowego i konserwatora maszyn.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczony udowodnił staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 14 lat, 6 miesięcy i 25 dni w okresie od 1 lipca 1973 r. do 23 kwietnia 1974 r., od 3 maja 1976 r. do 3 lutego 1990 r. w zakładach (...).

(odpowiedź na odwołanie – k. 3)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. G. urodził się w dniu (...)

(bezsporne)

W dniu 2 czerwca 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek o emeryturę – k. 1 – 8 plik I akt ZUS)

Ubezpieczony w okresie od 15 września 1970 r. do 23 kwietnia 1974 r. oraz od 3 maja 1976 r. do 3 lutego 1990 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Spółka Akcyjna w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza remontowego. Podczas zatrudnienia ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od 24 kwietnia 1974 r. do 15 kwietnia 1976 r.

(świadcstwo pracy – k. 25, plik II akt ZUS, książeczka wojskowa – k. 5 – 6 plik III akt ZUS)

Zakład pracy wystawił ubezpieczonemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach i wskazał, że był on zatrudniony od 15 września 1970 r. do 23 kwietnia 1974 r. oraz od 3 maja 1976 r. do 3 lutego 1990 r. i podczas tego zatrudnienia 1 lipca 1973 r. do 23 kwietnia 1974 r., od 3 maja 1976 r. do 3 lutego 1990 r. w zakładach (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace montażowe i budowlano – remontowe na oddziale będącym w ruchu, w którym jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowisku ślusarz remontowy Oddział Przędzalni, Wykańczalni wymienionym w wykazie A w dziale XIV poz. 25 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 7 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r.

(świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – k. 15 plik III akt ZUS)

W. G. ukończył (...) Szkołę Zawodową w czerwcu 1972 r.

(świadcstwo ukończenia szkoły – k. 6)

Wnioskodawca po odbyciu praktycznej nauki zawodu od 15 września 1970 r. do 30 czerwca 1972 r. w zawodzie ślusarza remontowego w (...) Zakładach (...) w dniu 26 czerwca 1972 r. złożył egzamin z wynikiem bardzo dobrym przed Komisją (...) Kwalifikacyjną.

(zaświadczenie – k. 7)

Ubezpieczony udowodnił ogólny staż pracy wynoszący 29 lat, 3 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż w szczególnych warunkach wynoszący 14 lat, 6 miesięcy i 25 dni od

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(bezsporne)

Wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze wynoszący 27 lat, 3 miesiące i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych od 1 lipca 1973 r. do 23 kwietnia 1974 r., od 3 maja 1976 r. do 3 lutego 1990 r. w zakładach (...).

(bezsporne)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 w/w ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku oraz posiada wymaganą ilość okresów składkowych i nieskładkowych. Nie jest także członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z dokumentów.

Organ rentowy uznał ubezpieczonemu jako niesporny okres pracy w szczególnych warunkach w okresie od 1 lipca 1973 r. do 23 kwietnia 1974 r., od 3 maja 1976 r. do 3 lutego 1990 r. w zakładach (...).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że skarżący nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, gdyż niesłusznie nie zaliczył mu okresu odbywania służby wojskowej od 24 kwietnia 1974 r. do 15 kwietnia 1976 r. podczas zatrudnienia w zakładach (...). Po odbyciu służby wojskowej wrócił do pracy 3 maja 1976 r.

A zatem również okres odbywania służby wojskowej winien zostać wnioskodawcy zaliczony do pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie bowiem z orzecznictwem Sądu Najwyższego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt III UK 5/06, OSNP 2007/7 – 8/108, M.P.Pr. (...)).

Należy rozstrzygnąć w tym stanie faktycznym o kwalifikacji prawnej okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, który przypadł w czasie trwania stosunku pracy o szczególnym charakterze, w ramach którego pracownik – powołany następnie do odbycia tej służby wojskowej świadczył pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasadniczo przerwę w wykonywaniu zatrudnienia w ramach stosunku pracy wywołaną odbywaniem zasadniczej służby wojskowej uznaje się za zawieszenie realizacji nadal trwającego stosunku pracy z tego względu, że w okresie odbywania tej służby nie są wykonywane zobowiązania stron stosunku pracy, ponieważ pracownik doznaje przeszkód w świadczeniu pracy z powodu odbywania zasadniczej służby wojskowej, co prowadzi do zawieszenia świadczeń pracodawcy, które na ogół są ekwiwalentami za pracę wykonaną.

Równocześnie trzeba podkreślić, jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w w/w wyroku, że obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny, a zakres obowiązku służby wojskowej określa ustawa (art. 85 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Ponadto konstytucyjna zasada demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2), zasada równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), wymuszają na gruncie Konstytucji, będącej najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (art. 8 Konstytucji RP), ustanawianie takich regulacji ustawowych lub dokonywanie wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które wykluczają jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. W konsekwencji na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne są zawsze okresami składkowymi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach), bez potrzeby wypełnienia jakichkolwiek dalszych warunków, a w szczególności bez względu na to, czy okresy odbytej służby były poprzedzone stosunkiem pracy lub innym stosunkiem prawnym kreującym tytuł obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że okres czynnej służby wojskowej jest składkowym okresem ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego, który odbył taką służbę.

W tym zakresie organ rentowy zaliczył okres odbywania przez skarżącego służby wojskowej do okresu składkowego.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. „o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” (Dz.U.67.44.220) w brzmieniu obowiązującym w okresie 1967 – 1974 okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracowników, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz.U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Na mocy wyraźnego brzmienia art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W oparciu o powyższe należy stwierdzić, że okres odbytej czynnej (zasadniczej) służby wojskowej przez pracownika zatrudnionego poprzednio w szczególnych warunkach pracy, który po zakończeniu tej służby zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia w terminie 30 dni od zakończenia służby wojskowej, traktuje się tak samo jak wykonywanie takiej pracy, a skoro okres ten podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w szczególnych warunkach, to uwzględnia się go także do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do

emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 124 i 125 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach). Jak wskazał Sąd Najwyższy taką językową wykładnię zdecydowanie wzmacniają powołane wyżej dyrektywy (zasady) konstytucyjne uzasadniające i usprawiedliwiające traktowanie okresu zasadniczej służby wojskowej przypadającego w okresie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia jako składkowego okresu pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalnych.

Ponadto, zdaniem Sądu Najwyższego, za przyjętą wykładnią przemawiają także regulacje szczególne dotyczące przesłanek nabycia prawa do szczególnych rodzajów emerytur: górniczej (art. 34, 35 i 38 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) lub emerytury kolejowej (art. 40, 41 i 45 tej ustawy) przez pracowników urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., zważywszy że powołane unormowania *expressis verbis* okresy służby wojskowej uznają za okresy zaliczalne do okresów rodzajów zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach (pracy górniczej lub zatrudnienia na kolei), wymaganych do nabycia emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnym.

Wnioskodawca został powołany do zasadniczej służby wojskowej w czasie trwania zatrudnienia w (...). Po zakończeniu służby wojskowej (15 kwietnia 1976 r.) podjął pracę z dniem 3 maja 1976 r. i niniejszym zachował wymagany 30 dniowy termin zgłoszenia powrotu do pracy po odbyciu służby.

Na podstawie powyższych ustaleń należy zaliczyć skarżącemu okres pełnienia służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd nie badała natomiast czy w okresie od 22 października 1990 r. do 31 maja 1997 r. w U. (...) czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach albowiem kwestia ta nie ma wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie, gdyż z zebranego materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca (po zaliczeniu służby wojskowej) wykazał ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach do dnia 1 stycznia 1999 roku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 2 czerwca 2015 r., a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 1 czerwca 2015 r. tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organu rentowego wypożyczając akta rentowe.